

USTAWA
z dnia 17 października 2003 r.

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 2003 r. Nr 199, poz. 1938.

**o zmianie ustawy o służbie medycyny pracy oraz niektórych innych
ustaw¹⁾**

Art. 1.

W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz.U. Nr 96, poz. 593, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. 1. Zadania służby medycyny pracy wykonują: lekarze, pielęgniarzy, psychologów i inne osoby o kwalifikacjach zawodowych niezbędnych do wykonywania wielodyscyplinarnych zadań tej służby.

2. Jednostkami organizacyjnymi służby medycyny pracy są:

1) jednostki podstawowe:

- a) zakłady opieki zdrowotnej tworzone i utrzymywane w celu sprawowania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracującymi,
 - b) jednostki organizacyjne zakładów opieki zdrowotnej wydzielone w celu realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracującymi,
 - c) lekarze wykonujący indywidualną praktykę lekarską, indywidualną specjalistyczną praktykę lekarską lub wykonujący zawód w formie grupowej praktyki lekarskiej
- zwane dalej „podstawowymi jednostkami służby medycyny pracy”;

2) wojewódzkie ośrodki medycyny pracy.

3. Zadania służby medycyny pracy realizują, w zakresie i na zasadach określonych w ustawie:

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 11 maja 2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia i ustawę z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 63, poz. 634 i Nr 111, poz. 1194 oraz z 2002 r. Nr 135, poz. 1145.

- 1) pielęgniarki wykonujące indywidualną praktykę pielęgniarską, indywidualną specjalistyczną praktykę pielęgniarską, grupową praktykę pielęgniarską, z wyłączeniem zadań, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. a)-e), g) i h) oraz pkt 3,
 - 2) psychologowie oraz osoby o kwalifikacjach, o których mowa w ust. 1, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.
4. Zadania służby medycyny pracy realizują, w zakresie i na zasadach określonych w ustawie, także jednostki badawczo-rozwojowe i jednostki organizacyjne uczelni medycznych, prowadzące działalność w dziedzinie medycyny pracy.”;
- 2) w art. 4 uchyla się pkt 4a;
- 3) w art. 5:
- a) w ust. 1 uchyla się pkt 3a,
 - b) uchyla się ust. 2a i 4;
- 4) w art. 6:
- a) w ust. 1 w pkt 2:
 - w lit. d wyraz „lecniczej” zastępuje się wyrazem „orzeczniczej”,
 - lit. f otrzymuje brzmienie:
„f) wykonywanie szczepień ochronnych, o których mowa w art. 17 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz.U. Nr 126, poz. 1384 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391),”;
 - b) w ust. 1 w pkt 8 przecinek zastępuje się kropką oraz uchyla pkt 9,
 - c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. W stosunku do osób wykonujących pracę na podstawie innej niż stosunek pracy służba medycyny pracy wykonuje zadania określone w ust. 1.”;
 - d) uchyla się ust. 7;
- 5) art. 7 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 7. 1. Służba medycyny pracy, wykonując swoje zadania, współdziała z:
- 1) pracodawcami i ich organizacjami,
 - 2) pracownikami i ich przedstawicielami, a zwłaszcza ze związkami zawodowymi,
 - 3) lekarzami udzielającymi pracującym świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej,
 - 4) Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, zespołami do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz Narodowym Funduszem Zdrowia,
 - 5) Państwową Inspekcją Pracy, Państwową Inspekcją Sanitarną oraz innymi organami nadzoru i kontroli warunków pracy,

- 6) jednostkami badawczo-rozwojowymi, szkołami wyższymi oraz innymi organizacjami i instytucjami, których działalność służy ochronie zdrowia pracujących.
2. Współdziałanie z pracodawcami i ich organizacjami oraz z pracownikami i ich przedstawicielami polega w szczególności na:
 - 1) bieżącej wzajemnej wymianie informacji o zagrożeniach zdrowia występujących na stanowiskach pracy i przedstawianiu wniosków zmierzających do ich ograniczenia lub likwidacji,
 - 2) uczestniczeniu w inicjatywach prozdrowotnych na rzecz pracujących, zwłaszcza dotyczących realizacji programów promocji zdrowia,
 - 3) dokonywaniu wyboru form opieki zdrowotnej i programów ich wdrażania, odpowiednich do rodzaju zakładu pracy i występujących w nim zagrożeń zawodowych.
3. Współdziałanie z lekarzami, o których mowa w ust. 1 pkt 3, polega w szczególności na wymianie informacji o stanie zdrowia pracujących objętych ich opieką, zwłaszcza o stanach chorobowych mogących mieć związek z zagrożeniami zawodowymi lub sposobem wykonywania pracy.
4. Współdziałanie z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, zespołami do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz Narodowym Funduszem Zdrowia polega w szczególności na wykonywaniu przez służbę medycyny pracy świadczeń zdrowotnych na podstawie zawartej umowy dla podmiotów realizujących zadania w zakresie orzecznictwa w sprawie niezdolności do pracy i potrzebie przeprowadzenia rehabilitacji zawodowej, warunkujących prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, ubezpieczenia społecznego rolników, orzecznictwa, o którym mowa w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także świadczeń zdrowotnych z zakresu patologii zawodowej.
5. W ramach współdziałania z Państwową Inspekcją Pracy, Państwową Inspekcją Sanitarną oraz innymi organami nadzoru i kontroli warunków pracy:
 - 1) jednostki służby medycyny pracy informują właściwą inspekcję o zagrożeniach dla zdrowia stwierdzonych w miejscu wykonywania pracy i o przypadkach naruszania przez pracodawcę obowiązków w zakresie ochrony zdrowia pracowników, wynikających z Kodeksu pracy, niniejszej ustawy i przepisów wydanych na ich podstawie,
 - 2) właściwe inspekcje i inne organy informują odpowiednie jednostki służby medycyny pracy o wynikach kontroli pracodawców w sprawach mających wpływ na ochronę zdrowia pracowników.
6. Współdziałanie z jednostkami badawczo-rozwojowymi, szkołami wyższymi oraz innymi organizacjami i instytucjami, których dzia-

łalność służy ochronie zdrowia pracujących, obejmuje w szczególności, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, udział w pracach naukowo-badawczych, zjazdach i sympozjach naukowych, przekazywanie informacji naukowych, udział w szkoleniu podyplomowym oraz w konsultacjach przy formułowaniu programów nauczania i doskonalenia zawodowego.”;

6) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zgłoszenia dokonuje podstawowa jednostka służby medycyny pracy lub pielęgniarka, o której mowa w art. 2 ust. 3 pkt 1.”;

7) w art. 11 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Obowiązek prowadzenia dokumentacji medycznej obejmuje również pielęgniarkę, o której mowa w art. 2 ust. 3 pkt 1.”;

8) w art. 12 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Realizacja zadań służby medycyny pracy, określonych w trybie art. 9 ust. 4, przez osoby, o których mowa w art. 2 ust. 3, następuje na podstawie umowy zawartej ze zleceniodawcą. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.”;

9) w art. 14 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podstawowa jednostka służby medycyny pracy może zlecić, na podstawie umowy, wykonywanie niektórych świadczeń, w szczególności badań diagnostycznych i specjalistycznych konsultacji lekarskich, zakładom opieki zdrowotnej lub podmiotom uprawnionym do wykonywania tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów.”;

10) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. Do zadań wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy należy w szczególności:

- 1) udzielanie konsultacji podstawowym jednostkom służby medycyny pracy,
- 2) wykonywanie kontroli podstawowych jednostek służby medycyny pracy i osób realizujących zadania tej służby poza zakładami opieki zdrowotnej, w zakresie i w sposób określony w ustawie,
- 3) prowadzenie podyplomowego kształcenia z zakresu medycyny pracy, z wyjątkiem tych form, które z mocy odrębnych przepisów są zastrzeżone do kompetencji innych jednostek,
- 4) prowadzenie działalności diagnostycznej i orzeczniczej w zakresie chorób zawodowych,
- 5) rozpatrywanie odwołań od orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy,
- 6) programowanie i realizacja działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia,
- 7) udzielanie konsultacji i opiniowanie spraw dotyczących organizacji i funkcjonowania opieki zdrowotnej nad pracującymi oraz innych spraw związanych z ochroną zdrowia pracujących,

- 8) prowadzenie rejestrów zgłoszeń, o których mowa w art. 10,
- 9) udzielanie świadczeń zdrowotnych, w zakresie i na zasadach określonych w art. 12, niezbędnych do prowadzenia specjalizacji z medycyny pracy,
- 10) udzielanie świadczeń zdrowotnych na zlecenie jednostek podstawowych służby medycyny pracy w zakresie i na zasadach określonych w art. 14,
- 11) przyjmowanie, gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie dokumentacji służby medycyny pracy, przekazanej w związku z likwidacją jednostek organizacyjnych tej służby,
- 12) gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji zawartych w rejestrach, o których mowa w art. 10, oraz dokumentacji z kontroli jednostek podstawowych służby medycyny pracy zarejestrowanych na terenie województwa,
- 13) okresowe badania lekarskie realizowane w trybie art. 229 § 5 Kodeksu pracy, w przypadku gdy podmiot, który zatrudniał pracownika uległ likwidacji.”;

11) w art. 18 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kontrola, o której mowa w art. 17 pkt 2, obejmuje tryb, zakres i jakość udzielanych świadczeń zdrowotnych oraz sprawowania opieki zdrowotnej określonych w ustawie.”;

12) art. 20 otrzymuje brzmienie:

„Art. 20. 1. Kontrolę jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych w wojewódzkich ośrodkach medycyny pracy oraz kontrolę realizacji zadań, o których mowa w art. 17, przeprowadzają, na zlecenie ministra właściwego do spraw zdrowia, jednostki, o których mowa w art. 2 ust. 4.

2. Przepisy ust. 1 oraz art. 18 i 19 nie naruszają przepisów o kontroli zakładów opieki zdrowotnej oraz przepisów o wykonywaniu zawodu lekarza lub przepisów o wykonywaniu zawodu pielęgniarki i położnej.”;

13) po art. 20 dodaje się art. 20a w brzmieniu:

„Art. 20a. Jednostki, o których mowa w art. 2 ust. 4:

- 1) w zakresie zadań służby medycyny pracy, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. b)-d):
 - a) uczestniczą w orzekaniu w sprawach chorób zawodowych w zakresie uregulowanym w odrębnych przepisach,
 - b) uczestniczą w orzekaniu dla celów przewidzianych w Kodeksie pracy w przypadkach zakwestionowania treści zaświadczenia lekarskiego wydanego przez lekarza zatrudnionego w wojewódzkim ośrodku medycyny pracy,
- 2) prowadzą, na podstawie odrębnych przepisów, kształcenie przeddyplomowe i podyplomowe w zakresie medycyny pra-

cy, bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii i psychologii pracy,

- 3) inicjują, opracowują i prowadzą, w tym również na zlecenie ministra właściwego do spraw zdrowia, programy prewencji zagrożeń zdrowia wynikających z wpływu niekorzystnych warunków środowiska pracy i sposobu wykonywania pracy, w szczególności ujawnianych w drodze badań epidemiologicznych,
- 4) wspomagają jednostki organizacyjne służby medycyny pracy działalnością konsultacyjną w zakresie medycyny pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii i psychologii pracy oraz wykonują ekspertyzy, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia nowych problemów dotyczących zdrowia pracujących.”;

14) w art. 21:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zadania służby medycyny pracy, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. d) i e) oraz pkt 3 i 4, a także w art. 20a pkt 1 lit. b), z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1,”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ze środków budżetu województwa finansuje się:

- 1) działalność wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy obejmującą realizację zadań, o których mowa w art. 17 pkt 1-8, 11 i 12,
- 2) działalność profilaktyczną wynikającą z programów zapobiegania i zwalczania określonych chorób oraz programów promocji zdrowia ustalanych przez samorząd województwa,
- 3) okresowe badania lekarskie realizowane w trybie art. 229 § 5 Kodeksu pracy, w przypadku gdy podmiot, który zatrudniał pracownika, uległ likwidacji, z wyłączeniem badań wykonywanych w trybie art. 7a ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. Nr 101, poz. 628, z 1998 r. Nr 156, poz. 1018, z 2000 r. Nr 88, poz. 986, z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1793 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 78 i Nr 65, poz. 596).”;

c) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia, mogą być finansowane w całości lub w części programy prewencji zagrożeń zdrowia, o których mowa w art. 20a pkt 3.”;

15) uchyla się art. 22a.

Art. 2.

W ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz.U. Nr 63, poz. 634, z późn. zm.³⁾) w art. 35 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

- „2. Zasady i tryb wykonywania badań lekarskich osób, o których mowa w ust. 1, do celów sanitarno-epidemiologicznych określają przepisy o chorobach zakaźnych i zakażeniach.”.

Art. 3.

W ustawie z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz.U. Nr 126, poz. 1384 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- „1) badania do celów sanitarno-epidemiologicznych - lekarskie i laboratoryjne badania wykonywane w celu identyfikacji zakażenia lub ustalenia rozpoznania choroby,”;

2) w art. 6:

a) w ust. 1:

- zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Badaniom do celów sanitarno-epidemiologicznych podlegają,”,

- pkt 4 i 5 otrzymują brzmienie:

- „4) osoby podejmujące lub wykonujące prace, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby - badaniom w celu identyfikacji zakażenia prątkami gruźlicy, pałeczkami duru brzuszego, durów rzekomych A, B i C, innymi pałeczkami z rodzaju *Salmonella* i *Shigella*, a także badaniom w celu identyfikacji zakażenia innymi czynnikami chorobotwórczymi określonymi w wykazie, o którym mowa w ust. 3a;

- 5) uczniowie szkół oraz studenci szkół wyższych kształcących się do wykonywania prac, o których mowa w pkt 4 - badaniom w celu identyfikacji zakażenia prątkami gruźlicy, pałeczkami duru brzuszego, durów rzekomych A, B i C, innymi pałeczkami z rodzaju *Salmonella* i *Shigella*, a także badaniom w celu identyfikacji zakażenia innymi czynnikami chorobotwórczymi określonymi w wykazie, o którym mowa w ust. 3a.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

- „3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje badań do celów sanitarno-epidemiologicznych, którym podlegają osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, oraz tryb ich przeprowadzania, uwzględniając w szczególności:

- 1) terminy przeprowadzania badań lekarskich i laboratoryjnych,
- 2) sposób dokumentowania tych badań i ich wyników, w tym wzór karty badań do celów sanitarno-epidemiologicznych.”,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 128, poz. 1408, z 2002 r. Nr 135, poz. 1145 i Nr 166, poz. 1362 oraz z 2003 r. Nr 52, poz. 450, Nr 122, poz. 1144 i Nr 130, poz. 1187.

„3a. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:

1) wykaz czynników chorobotwórczych innych niż wymienione w ust. 1 pkt 4 i 5, którymi zakażenie wyklucza wykonywanie prac, o których mowa w ust. 4,

2) wykaz stanów chorobowych spowodowanych tymi czynnikami chorobotwórczymi

- uwzględniając czynniki i stany chorobowe o istotnym stopniu ryzyka przeniesienia zakażenia.”,

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Osoby chore na gruźlicę płuc w okresie prątkowania, osoby zakażone pałeczkami duru brzuszego, durów rzekomych A, B i C, innymi pałeczkami z rodzaju *Salmonella* i *Shigella* oraz osoby ze stanami chorobowymi, o których mowa w ust. 3a, nie mogą wykonywać prac określonych w wykazie, o którym mowa w ust. 4.”,

e) ust. 10 i 11 otrzymują brzmienie:

„10. Badania laboratoryjne, o których mowa w ust. 1 pkt 3-5, przeprowadzają stacje sanitarno-epidemiologiczne.

11. Obowiązkiem przedsiębiorcy jest skierowanie osób wykonujących prace, o których mowa w ust. 4, na badania sanitarno-epidemiologiczne i pokrycie kosztów tych badań.”;

3) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. 1. Orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań bądź o czasowym lub trwałym przeciwwskazaniu do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby, lekarz przekazuje osobie badanej i przedsiębiorcy oraz wpisuje do karty badań do celów sanitarno-epidemiologicznych, o której mowa w art. 6 ust. 3 pkt 2.

2. W przypadku stwierdzenia, w wyniku badań, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4, przeciwwskazań do wykonywania prac określonych w wykazie, o którym mowa w art. 6 ust. 4, przedsiębiorca jest obowiązany, z zachowaniem poufności, niezwłocznie odsunąć pracownika od takich prac, a przedsiębiorca wykonujący osobiście takie prace jest obowiązany zaprzestać ich wykonywania.”;

4) w art. 14 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Szczepienia ochronne wykonują lekarze, felczerzy, pielęgniarki, położne i higienistki szkolne, posiadające kwalifikacje, o których mowa w ust. 8.”;

5) uchyla się załącznik nr 3.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.